

Stališče Republike Slovenije do programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota po letu 2027

Vsebina:

- 1. UVOD**
- 2. KLJUČNI PREDLOGI (povzetek)**
- 3. Predlogi za pripravo predloga novih programov po letu 2027 (po ocenjevalnih merilih)**
- 4. Predlogi za pripravo predloga novih programov po letu 2027 (po posameznih področjih in sektorjih)**
- 5. Zaključek**

1. UVOD

Program Erasmus+ je danes nedvomno najbolj prepoznaven program EU, ki vključuje aktivnosti na področjih izobraževanja, usposabljanja, neformalnega in priložnostnega učenja, mladine in športa. V trenutnem večletnem finančnem okviru EU za obdobje 2021–2027 je programu namenjenih skoraj dvakrat več sredstev kot v prejšnjem obdobju 2014–2020, in sicer 26,2 milijarde evrov, poleg dodatnih 2,2 milijarde evrov iz zunanjih instrumentov EU, kar skupaj znaša približno 28,4 milijarde evrov.

Program prispeva k bogatitvi izobraževalnih politik (formalnega in neformalnega) po vsej EU, saj odpira meje, spodbuja učno mobilnost, izmenjavo kultur in učenje jezikov. Gre za ključno podporno dejavnost EU pri uresničevanju ciljev evropskega izobraževalnega prostora – izboljšanju kakovosti, pravičnosti, vključenosti in uspešnosti v izobraževanju ter usposabljanju, širjenju vseživljenjskega učenja in mobilnosti, krepitvi kompetenc in motivacije za poklice v izobraževanju, krepitvi evropskega terciarnega izobraževanja ter podpori zelenega in digitalnega prehoda v izobraževanju, usposabljanju in mladinskem delu.

Evropska solidarnostna enota (ESE) je program, ki temelji na več kot 25-letnem izvajanju evropskih programov na področju mladine in solidarnosti, zlasti na uspehu Evropske prostovoljske službe, pobudi Prostovoljci EU za humanitarno pomoč ter predhodnem programu Evropska solidarnostna enota (2018–2020). Program mladim ponuja priložnosti za udejstvovanje v solidarnostnih aktivnostih, kar jim omogoča prispevati k skupnosti ter pridobiti dragocene izkušnje in kompetence za osebni, izobraževalni, družbeni, državljanski in poklicni razvoj ter izboljšati svojo zaposljivost. ESE združuje mlade v prizadevanjih za vključujočo družbo s podporo ranljivim skupinam ter odzivanjem na družbene in humanitarne izzive, hkrati pa mladim omogoča izkušnje, ki spodbujajo njihovo rast, učenje in razvoj. Program zagotavlja enotno vstopno točko za solidarnostne aktivnosti po vsej Uniji in širše ter podpira cilje strategije EU za mlade za obdobje 2019–2027.

Pobuda »Europe on the move« izraža ambicije Evropske komisije in držav članic za spodbujanje evropske in mednarodne mobilnosti ter omogočanje, da bi bilo »obdobje učenja v tujini (...) standardna in dostopna možnost za vsakogar v evropskem izobraževalnem prostoru«. Priporočilo spodbuja izvajalce priložnostnega in neformalnega učenja, da pomembno prispevajo k doseganju teh ciljev. Razvoj kompetenc in evropskih vrednot prek priložnostnih in neformalnih učnih možnosti je bistven prispevek programov Erasmus+ in ESE za življenje mladih, kar močno podpira tudi Slovenija.

Slovenija poudarja, da je ključna komponenta mobilnosti tudi uravnotežena mobilnost in kroženje talentov. Programi, ki spodbujajo mobilnost, morajo zato obravnavati tudi neželene posledice, kot je beg možganov.

Leta 2023 je bila izvedena evalvacija o učinkih programa Erasmus+ na sisteme vzgoje, izobraževanja in mladinskega sektorja v Sloveniji ter evalvacija programa ESE. Evalvacija je pokazala pozitiven vpliv na krepitev medkulturnega razumevanja, izboljšanje jezikovnih in digitalnih spretnosti, povečanje samozavesti ter razvoj socialnih veščin.

Program Erasmus+ podpira vključujoč pristop in enakopravnost v izobraževanju in usposabljanju, njegovi učinki pa so opazni pri učencih, dijakih, študentih, pedagoškem in akademskem osebju, strokovnih sodelavcih, odraslih, mladinskih delavcih ter mladih nasploh. Poleg spodbujanja mednarodnega sodelovanja in partnerstev program prispeva k inovacijam in izboljšanju kakovosti izobraževalnih procesov ter krepitvi mednarodne prepoznavnosti sodelujočih organizacij. Program Erasmus+ prinaša dolgotrajne učinke, ki segajo onkraj posameznih zaključenih projektov in oblikujejo vsakdan sodelujočih organizacij. Evalvacija je pokazala, da je program uspešen na večini ocenjevalnih meril.

Program ESE učinkovito uteleša elemente solidarnosti in ima oprijemljiv učinek na različnih ravneh – osebni, organizacijski in skupnostni. Ta učinek služi kot vidna manifestacija ciljev programa in evropskih mladinskih ciljev, saj spodbuja pomembne organizacijske spremembe in vpliva na ekosisteme znotraj mladinskega, prostovoljnega, socialnega in izobraževalnega sektorja, zlasti v manjših in oddaljenih skupnostih.

V okviru evalvacije o učinkih programov Erasmus+ in ESE so pristojna ministrstva pripravila tudi dogodke s ključnimi deležniki, ki so rezultate evalvacije potrdili oziroma jih dopolnili. Dogodki so potekali z deležniki s področja predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja, srednješolskega izobraževanja, visokošolskega izobraževanja in mladine – skupaj je bilo izvedenih sedem dogodkov.

Predlog stališča je bil objavljen na spletnih straneh pristojnih ministrstev, s čimer so imeli ključni deležniki dodatno priložnost za dopolnitev dokumenta.

Pri pripravi stališča Republike Slovenije sta aktivno sodelovali obe nacionalni agenciji, ki izvajata program Erasmus+ na nacionalni ravni (Javni zavod CMEPIUS in Zavod MOVIT).

2. KLJUČNI PREDLOGI (povzetek)

Sodelovanje držav članic na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa je podprto s financiranjem iz programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota (ESE). V prihodnje želimo, da sta programa tesno povezana s političnimi cilji. Posebej poudarjamo pomen ohranitve programa Erasmus+ v ločenih področjih (izobraževanje in usposabljanje, mladina ter šport), saj ima vsako svoje specifične politične okvire sodelovanja znotraj EU.

Slovenija poudarja pomembnost tega, da se programa usklajujeta z družbenimi megatrendi in izpostavlja vsebine, kot so spodbujanje evropskih vrednot in demokracije, krepitev odpornosti mladih v hitro spreminjajočem se svetu ter duševno zdravje in dobro počutje, še posebej pri mladih.

2.1 Struktura programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota

Slovenija podpira dosedanje strukturo programa Erasmus+ z ločenimi ključnimi ukrepi, ki izpostavljajo učno mobilnost in vključujejo posebno poglavje za področje mladine in športa.

Slovenija predlaga tudi, da se ločenost obeh programov (Erasmus+ in ESE) ohrani tudi v prihodnje, s tem bo program ESE lahko krepil solidarnost in humanitarnost kot vrednoti, ki ju je treba še posebej krepiti med mladimi.

Podpiramo nadaljnjo vključenost športa v program Erasmus+, saj t. i. "grassroots" šport omogoča vključevanje širokega kroga prebivalstva, vključno z mobilnostjo športnega osebja, zato Slovenija zagovarja izvajanje na decentralizirani ravni.

Menimo tudi, da je treba ohraniti porazdelitev med centraliziranimi in decentraliziranimi ukrepi, s poudarkom na krepitvi sredstev za decentralizirane ukrepe, saj to omogoča večji vpliv na posameznike, organizacije in sisteme.

2.2 Horizontalni cilji in vrednote

Slovenija je povezala horizontalne prioritete programov z nacionalnimi prioritetami na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa, kar povečuje relevantnost programov. Trenutne štiri horizontalne prioritete so ustrezne in predlagamo, da se ohranijo, s posebnim poudarkom na spodbujanju skupnih evropskih vrednot.

Inkluzija naj ostane ključna prioriteta, in Slovenija predlaga okrepitev ukrepov za spodbujanje vključevanja udeležencev z manj priložnostmi. Pomembno je tudi, da finančna podpora ustrezno odraža življenjske standarde v državah, kjer potekajo projekti.

Prav tako Slovenija meni, da programa ne smeta vsebovati preširokega nabora ciljev, saj nista namenjena reševanju vseh izzivov na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa.

2.3 Podporni sistemi za izvajanje programov na nacionalni ravni

Za doseganje učinkov programov so ključni razvojni in podporni sistemi za strokovni razvoj pedagoškega in podpornega osebja na vseh stopnjah. Programska struktura mora zagotoviti fleksibilnost ter finančno in administrativno stabilnost na evropski in nacionalni ravni, kar bo omogočilo nacionalnim agencijam podporo upravičencem in učinkovito upravljanje programov.

Za večjo učinkovitost programa Erasmus+ je pomembno povečati sredstva za ključni ukrep 2 (KU2), ki prispeva k razvoju sistemov izobraževanja in usposabljanja, mladine in športa, še posebej z razvojem in uvajanjem novih metod dela, inovativnimi idejami, razvojem samih institucij in medresorskega povezovanja, vključno z **zavezništvu Evropskih univerz, Centri poklicne odličnosti in Učiteljskimi akademijami Erasmus+**. Pri tem Slovenija poudarja tudi, da morajo (predvsem) centralizirani ukrepi dodajati vrednost k transnacionalnemu sodelovanju in ne izključevati tistih, ki niso vključeni v projekte in s tem povečevati vrzeli na ravni EU.

2.4 Poenostavitev administrativnih bremen

Slovenija pozdravlja napore Evropske komisije za poenostavitev administrativnih postopkov v programih, vendar meni, da so možne nadaljnje izboljšave. Zaradi težav pri delovanju digitalne platforme, ki jo ponuja Evropska komisija, Slovenija poziva k urgentni nadgradnji in stabilizaciji IT-sistema, kar bi povečalo učinkovitost programov Erasmus+ in ESE.

2.5 Sredstva

Razpoložljiva sredstva so ključen dejavnik, ki omogoča sodelovanje večjemu številu posameznikov in organizacij v programih. Raziskave in praksa potrjujejo, da povečanje financiranja pomembno prispeva k uresničevanju ciljev programov in krepitvi evropske integracije. Zato Slovenija predlaga podvojitev celotnega proračuna programov za obdobje 2028–2034, da bodo lahko ohranili sedanje obsege.

Slovenija opozarja, da ESE, kljub zagotavljanju visoke kakovosti prostovoljskih projektov prek Znaka kakovosti, zaradi omejenih finančnih sredstev ne dosega optimalne učinkovitosti. Zato Slovenija predlaga dodatno pozornost temu področju v prihodnjem finančnem obdobju.

3. Ključni predlogi za pripravo novih programov po letu 2027 (po ocenjevalnih merilih)

3.1 Uspešnost programov

Slovenija predlaga nadaljnji razvoj strategij, ki bodo povečale vključenost in omogočile boljši dostop do programov za vse ciljne skupine, še posebej za osebe z manj priložnostmi. Želimo si, da bi bila programa še bolj usmerjena v dejanske potrebe udeležencev, zato menimo, da **ne smeta vsebovati preširokega nabora ciljev**. To namreč lahko organizacije postavlja pred izziv, saj se morajo prilagajati programskim ciljem namesto prioriteta svoje organizacije, kar je še posebej problematično pri projektih, ki vključujejo osebe z manj priložnostmi.

Menimo, da definicija "oseb z manj priložnostmi" ni potrebna, saj trenutni pristop omogoča državam prilagajanje in naslavljanje specifičnih nacionalnih situacij ter zadostno fleksibilnost pri izvajanju aktivnosti.

Slovenija opaža prostor za izboljšave pri prenosu **pridobljenih znanj in izkušenj v nacionalne okvire, zato podpira krepitev aktivnosti, ki so trenutno sofinancirane v okviru ključnega ukrepa 3 (KU3)**.

Ključna za uspešnost programa je tudi podpora **priznavanju učnih mobilnosti**, opravljenih v tujini, kar še vedno predstavlja eno glavnih ovir za povečanje števila mednarodno mobilnih študentov. Ustvarjanje enotne politike priznavanja predmetov ostaja pomemben izziv, ki ga bo treba nasloviti tudi v naslednjem programskem obdobju.

Slovenija meni, da je treba okrepiti prizadevanja za prepoznavanje in priznavanje neformalno pridobljenih znanj, ki jih udeleženci pridobijo s sodelovanjem v projektih, ter za njihovo povezovanje s trgom dela.

Na področju terciarnega izobraževanja Slovenija podpira razširitev možnosti, ki bi omogočala združevanje mobilnosti za poučevanje z raziskovalnimi nameni, saj so akademski učitelji pogosto tudi raziskovalci. Takšno povezovanje bi spodbujalo akademsko sodelovanje, ki je temelj za inovativne raziskovalne projekte in razvoj novih akademskih programov. S spodbujanjem te oblike mobilnosti bi program Erasmus+ lahko še dodatno prispeval k izboljšanju kakovosti in mednarodne konkurenčnosti evropskega terciarnega izobraževanja in raziskovanja.

Slovenija meni, da mora fizična mobilnost ostati ključna oblika učne mobilnosti, vendar naj Erasmus+ omogoči in nadalje razvija tudi druge oblike mobilnosti, vključno z virtualno mobilnostjo. Virtualna in hibridna mobilnost omogočata širšo vključenost, dopolnjujeta fizično mobilnost ter delujeta kot odskočna deska za mednarodno sodelovanje na ravni posameznika.

3.2 Učinkovitost programov

Na področju učinkovitosti Slovenija prepoznava veliko možnosti za napredek, kar odpira priložnosti za nadaljnje izboljšave s strani Evropske komisije in nacionalnih agencij, predvsem na naslednjih področjih:

- poenostavitev IT-orodij Evropske komisije, integracija in nadgradnja digitalnih orodij;
- podpora pri pripravi in izvedbi projektov;

- zagotavljanje pogojev za redno in sistematično zbiranje, analizo in obdelavo kakovostnih, preišljenih podatkov, ki bi omogočali mednarodne analize in podlago za oblikovanje nacionalnih in evropskih politik;

- spremljanje učinkov programa Erasmus+ (vključno z zaveznitvi evropskih univerz, centri poklicne odličnosti in evropskimi akademijami za učitelje) ter programa ESE na individualni, organizacijski in sistemski ravni.

Slovenija pozdravlja napore Evropske komisije pri poenostavitvi administrativnih postopkov v trenutnih programih, vendar meni, da je mogoče učinkovitost obeh programov še izboljšati. Ključne točke vključujejo:

- Uvedba pavšalnih zneskov je poenostavila administracijo za upravičence in nacionalne agencije. Ta model omogoča bolj osredotočeno upravljanje projektov in učinkovitejše spremljanje rezultatov, zato priporočamo ohranitev modela pavšalnih zneskov.

- Trenutni sistem pavšalnih zneskov upravičencem omogoča fleksibilnost pri upravljanju projektov; vendar je treba okrepiti osredotočenost na kakovostne rezultate in zagotavljanje zelenih učinkov projektov, kar naj se upošteva tudi pri končni evalvaciji.

- Povečati je treba fleksibilnost pri uporabi sredstev, zlasti zaradi izzivov, povezanih z naraščanjem stroškov zaradi inflacije.

- Slovenija pozdravlja sistem akreditacij v programu Erasmus+ in predlaga, da Evropska komisija po letu 2027 zagotovi ponovno kakovostno presojo organizacij, s čimer bi preprečili, da organizacije, ki ne izpolnjujejo standardov, samodejno preidejo v nov program.

- Sredstva v okviru KU2 naj omogočajo podporo raznolikim ciljnim skupinam, od majhnih organizacij z omejenimi administrativnimi kapacitetami do velikih, izkušenih organizacij. Hkrati je treba zagotoviti ustrezna (povečana) sredstva za KU1 za izvajanje mobilnosti, da učna mobilnost ostane temelj programa.

3.3 Relevantnost programov

Program Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota imata pomembno vlogo pri digitalni in trajnostni preobrazbi izobraževanja in usposabljanja. Slovenija podpira nadaljnje vključevanje digitalnih orodij in aktivnosti, ki spodbujajo zeleni prehod v izobraževanju in usposabljanju, vključno s hibridno in virtualno mobilnostjo.

Slovenija predlaga večji poudarek na izobraževanju o podnebnih spremembah in trajnostnem razvoju ter na **učinkovitejšem širjenju dobrih praks in rezultatov projektov Erasmus+ in ESE, zlasti med institucijami, ki še niso bile vključene v programa.** Predlagamo razvoj boljših mehanizmov za diseminacijo in izmenjavo znanja med institucijami ter dodatno podporo upravičencem pri promociji rezultatov. Učinkovita diseminacija mednarodnih izkušenj omogoča njihov prenos v inovacije na področjih poučevanja, raziskovanja in upravljanja, kar bogati učno okolje in prispeva k širšemu razumevanju globalnih perspektiv.

Slovenija poudarja tudi pomen povezovanja izobraževalnih institucij s trgom dela, zlasti v okviru poklicnega in strokovnega izobraževanja ter usposabljanja.

3.4 Koherentnost programov

Slovenija poudarja pomen spodbujanja sinergij med različnimi finančnimi mehanizmi EU, kar zahteva strateški pristop za premagovanje administrativnih ovir in spodbujanje sodelovanja med deležniki. **Sinergij ne smemo obravnavati zgolj kot uporabo ali združevanje različnih finančnih mehanizmov;** v prihodnjem večletnem finančnem okviru bi morale biti sinergije jasno opredeljene na ravni politik in programov, da bi povečali učinek naložb na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa.

Čeprav EU programi zasledujejo različne cilje, jih pogosto uporabljajo isti prijavitelji, ki bi lahko projekte smiselno dopolnjevali. V slovenski Strategiji internacionalizacije visokega šolstva in znanosti do leta 2030 sta mobilnost zaposlenih na visokošolskih zavodih in pomen mobilnosti za vse akterje v visokem šolstvu opredeljena kot skupno področje znanosti in izobraževanja, kar je pomembno za povečanje sinergij ter okrepljeno sodelovanje med Evropskim visokošolskim prostorom (EHEA), Evropskim izobraževalnim prostorom (EEA) in Evropskim raziskovalnim prostorom (ERA).

3.5 EU dodana vrednost

Programa Erasmus+ in ESE presegata lokalne in nacionalne okvire ter prinašata številne mednarodne koristi. Te vključujejo izboljšanje mednarodne prepoznavnosti vključenih organizacij, krepitev čezmejnih sodelovanj, izmenjavo dobrih praks, posodabljanje izobraževalnih metod ter prispevek k evropski integraciji in medkulturnemu razumevanju. Programa spodbujata aktivno sodelovanje med državami članicami EU in tretjimi državami, s čimer krepiata skupne vrednote in občutek evropske identitete.

Slovenija meni, da bi bilo treba mednarodno dimenzijo programa – sodelovanje s tretjimi državami – še dodatno povečati in razširiti na vse sektorje programa Erasmus+ (vključno s splošnim izobraževanjem in izobraževanjem odraslih). Program bi moral prispevati tudi h krepitvi zmogljivosti upravičencev in enakopravnejšim partnerstvom ter vsebinam, ki spodbujajo mir in spoštovanje človekovih pravic.

4. Ključni predlogi za nove programe po letu 2027 (po posameznih področjih in sektorjih)

4.1 Program Erasmus+

4.1.1 Splošno šolsko izobraževanje

Slovenija si želi okrepiti internacionalizacijo in sodelovanje med šolami, tako v Sloveniji kot v tujini (znotraj in zunaj EU), da bi prispevala k višji kakovosti izobraževanja in mobilnosti. Predlaga, da Erasmus+ omogoči več sodelovanja s tretjimi državami tudi na področju šolskega izobraževanja.

Ob ukinitvi sočasnega partnerstva v obdobju 2021–2027 so bile izgubljene možnosti za trajnejša večnacionalna partnerstva, ki jih nadomeščajo bilateralne (ne nujno recipročne) mobilnosti. Ta sprememba otežuje enakomerno povezovanje vseh regij, medtem ko trajnejša partnerstva prinašajo trajnejše vplive, boljše poznavanje različnih sistemov, lažji prenos učinkovitih praks in zmanjšanje vpliva profitnih organizacij.

Pomembno je vzpostaviti mehanizme za lažje povezovanje z visokoškolskimi pedagoškimi institucijami, kar bi prispevalo k usposabljanju učiteljev in boljšemu prepletu izobraževanja in prakse.

4.1.2 Poklicno in strokovno izobraževanje in usposabljanje

Slovenija poudarja pomen sodelovanja med šolami, podjetji in drugimi organizacijami za spodbujanje praktičnih spretnosti in podjetniških kompetenc ter povezovanje s trgom dela. Posebno pozornost namenja vključevanju v delovno okolje v tujini in priporoča okrepitev sodelovanja mentorjev v podjetjih, kar bi prispevalo k boljšemu povezovanju izobraževanja in trga dela ter večji popularizaciji poklicnega izobraževanja.

4.1.3 Terciarno izobraževanje

Slovenija prepoznava mednarodno mobilnost kot ključno za internacionalizacijo visokošolskih institucij, pri tem ima eno ključnih vlog program Erasmus+.

Kljub temu ostajajo težave pri priznavanju predmetov opravljenih v tujini, zato je potrebno poenostaviti in poenotiti postopke na ravni EU ter povečati podporo za internacionalizacijo zavodov.

Slovenija **poudarja specifičnosti višješolskega strokovnega izobraževanja**, ki ga Erasmus+ vključuje v okvir terciarnega izobraževanja, in potrebo po njegovem ustreznem umeščanju v program Erasmus+, da se zagotovi enakovredno obravnavo pri ocenjevanju prijav ter vključitev v strateška partnerstva.

Za povečanje učinkovitosti Slovenija predlaga nadaljnjo poenostavitev in večjo prilagodljivost pri pravilih upravičenosti različnih aktivnosti programa (npr. mobilnosti, KIP, itd.), kot tudi zagotavljanje stabilne in hitrejše digitalizacije procesov mobilnosti (ESCI).

Priporoča tudi obravnavo izzivov, povezanih z zagotavljanjem namestitve za študente in varnosti na praktičnih usposabljanjih, ter prilagodljive programe za akademike na začetku kariere.

Slovenija bo tudi pozorno spremljala analizo delovanja Jean Monnet institucij. Slovenija je so-podpisnica izjave, v kateri je pozvala, da Evropska komisija opravi oceno delovanja trenutnih Jean Monnet institucij, tudi s ciljem, da se morebiti razširi seznam tovrstnih institucij.

Slovenija podpira pospešeno uvedbo Evropske študentske izkaznice (European Student Card) in bo na nacionalni ravni vzpostavila ustrezne pravne podlage za hitro in enostavno implementacijo te pobude.

Prav tako predlaga **povišanje sredstev za financiranje mrež Evropskih univerz in povečanje njihovega deleža v programu Erasmus+**. V Evropskih univerzah prepozna povezave, ki bodo vodile k razvoju univerz prihodnosti, spodbujale evropske vrednote in identiteto ter prispevale k večji kakovosti, privlačnosti in globalni konkurenčnosti evropskih visokošolskih ustanov. Te univerze bodo tudi krepile visokošolske sisteme v partnerskih državah ter znatno prispevale k združeni in močni Evropi, skladno z evropskimi vrednotami. Slovenija prav tako podpira nadaljnji razvoj pobude evropske diplome v okviru prihodnjega programa Erasmus+.

4.1.4 Izobraževanje odraslih

Slovenija predlaga natančnejšo opredelitev kriterijev in ciljnih skupin za prijavo na projekte Erasmus+ v sektorju izobraževanja odraslih, saj lahko trenutno prijavitelj postane katerakoli pravna oseba. S tem bi omogočili, da program v tem delu boljše naslavlja inkluzivnost in spodbuja vseživljenjsko učenje (tudi v okviru spodbujanja mikrodokazil). Poleg tega meni, da trenutna sredstva za mobilnost neustrezno pokrivajo stroške za učeče se odrasle, kar bi morali izboljšati s primerljivo podporo kot za strokovno osebje.

Priporoča vključitev nacionalnih odločevalcev v KU3 projekte za boljšo implementacijo reform v izobraževanju odraslih.

4.1.5 Mladina

Erasmus+ (Mladina) učinkovit podpirat vključevanje in raznolikost. Nacionalne agencije bi morale ohraniti in okrepite razvoj strategij vključevanja ter dodatno podporo mladim z manj priložnostmi.

Glede na ključne ugotovitve raziskave RAY je program osrednji nosilec razvoja mladinskega dela na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, ki vključujejo pomembno mednarodno razsežnost. Program v različnih državah in okoljih ponuja najpomembnejšo in najbolj dostopno priložnost za mladinske delavce in vodje mladinskih organizacij, da obogatijo svoje projekte in programe z mednarodnim sodelovanjem – zlasti prek krepitve zmogljivosti, učnih mobilnosti in strateškega sodelovanja. Slovenija zato meni, da bi moral program v prihodnje še močnejše in učinkoviteje spodbujati strateški razvoj mladinskega dela po Evropi, pri čemer naj bo poudarek na priznavanju (mednarodnega) mladinskega dela na ravni politik in krepitvi povezav z drugimi (izobraževalnimi) sektorji.

V sosednji partnerskih državah program predstavlja edinstveno orodje za podporo razvoju mladinskega dela in mladinskih politik, za krepitev kompetenc mladih in mladinskih delavcev, spodbujanje njihovega medkulturnega učenja, ozaveščanja o Evropi ter vključevanje mladih z manj priložnostmi. Dialog in razumevanje med programskimi in partnerskimi državami postajata vse pomembnejša pri soočanju z

naraščajočimi in raznolikimi izzivi v Evropi in njeni bližnji okolici. Sodelovanje s partnerskimi državami je zato treba ohraniti tudi v naslednji generaciji programa, še posebej pa okrepiti podporo participaciji mladih in razvoju mladinskega dela.

4.1.6 Šport

Program Erasmus+ igra pomembno vlogo pri spodbujanju čezmejnega sodelovanja med športnimi organizacijami na osnovni oz. temeljni ravni ("grassroots sport"), zato Slovenija meni, da bi šport moral ostati ena izmed prednostnih nalog programa z ločeno proračunsko postavko. Zadostna finančna sredstva na področju športa v naslednjem programu so bistvena za večjo vključitev mladih in odraslih v šport in telesno dejavnost, saj glede na Eurobarometer raziskavo iz leta 2022 vključenost v šport in telesno dejavnost upada. Z vidika mobilnosti na področju športa pa so trenutne možnosti za mobilnost športnega osebja, vključno s trenerji, pomembna prednost za optimalno uporabo razpoložljivih sredstev. Razmisliti bi morali o nadaljnji podpori, namenjeni trenerjem in osebju, ki sodelujejo v izmenjavah z namenom izmenjave znanj in krepitev zmogljivosti.

4.2 Program Evropska solidarnostna enota

Slovenija nasprotuje združitvi programa Erasmus+ z Evropsko solidarnostno enoto. Prizadeva si za ohranitev programa, ki spodbuja solidarnost in humanitarnost na EU ravni. Evropska solidarnostna enota naj se osredotoči na krepitev civilne družbe ter sodelovanje s sosednjimi državami.

Nadalje menimo, da bi Evropska solidarnostna enota, njeni ukrepi in namenski proračun morali ostati v okviru mladinskega področja, imeti močne povezave z mladinskim delom in upoštevati načine dela v mladinskem delu.

5. ZAKLJUČEK

Slovenija je v predlogih za izboljšanje programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota upoštevala prioritete nove Evropske komisije, ki se osredotočajo na Evropski steber socialnih pravic, krepitev znanj in kompetenc ter na vpliv digitalizacije na delovna mesta in zaposlene. V tem okviru Slovenija prepoznava program Erasmus+ kot ključno orodje za doseganje vizije evropskega izobraževalnega prostora. Ta vizija je za Slovenijo bistvena, saj omogoča razvoj izobraževanja, ki krepi posameznika v njegovi aktivni družbeni vlogi, spodbuja širši razvoj družbe in hkrati odgovarja na potrebe trga dela.

Program Evropska solidarnostna enota Slovenija vidi kot nepogrešljivo orodje za spodbujanje evropskih vrednot, s poudarkom na solidarnosti, pri čemer je ključno dodatno krepiti možnosti prostovoljstva mladih, tudi z vidika medgeneracijskega sodelovanja in zagotavljanja družbene pravičnosti.

Slovenija se zaveda, da bo v novem političnem programu Evropske komisije osrednja tema ravno usposabljanje in razvoj spretnosti. V tej luči pričakuje, da bo program Erasmus+ odigral pomembno vlogo, vendar hkrati poudarja, da Erasmus+ ne bi smel postati zgolj široko zasnovano orodje za razvoj spretnosti. Erasmus+ mora biti usmerjen predvsem v krepitev kakovosti izobraževanja, medkulturnega povezovanja, mednarodne mobilnosti in dostopa do priložnosti za vse, pri čemer je pomembno, da program dopolnjuje druge evropske programe in finančne mehanizme ter z njimi ustvarja sinergije.

Za prihodnje obdobje Slovenija poudarja pomen, da Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota ostaneta dostopna, prilagodljiva in strateško usmerjena, da bosta še naprej uspešno prispevala k razvoju kakovostnih izobraževalnih in prostovoljskih izkušenj ter krepitvi evropske identitete in sodelovanja.